

Uttalelse om etablering av lokal legevakt i Øyer kommune

Det vises til framlagt sak om utredning av lokal legevakt i Øyer.

Kort om legevaktordningen

Legevakt er en lovpålagt tjeneste kommunene skal tilby alle personer som til enhver tid oppholder seg i kommunen. Tjenesten skal være tilgjengelig hele døgnet, alle dager i året. Legevakttjenesten er styrt av et omfattende regelverk. Legevakten skal ha en legevaktsentral som tar imot akutte telefonhenvendelser på nasjonalt legevaktnummer (116 117). Legevakta skal ha digital samhandling med andre nødetater, mulighet for digital sporing og være tilgjengelig på nødnett. Legevakt skal ha legebemannning og lege skal kunne rykke ut ved behov.

På hverdager har Øyer kommune selv lokalt ansvar for legevakttjenesten fra 08-16. Dette kalles da for dagberedskap, men er samme tjeneste som legevakt, men på dagtid. I tidsrommet 16-08 på hverdager og hele døgnet på helgedager og helligdager har Øyer kommune løst legevakttilbudet ved å inngå i samarbeidet i Lillehammer interkommunale legevakt. Funksjonen knytte til *legevaktsentral* er plassert på Lillehammer interkommunale legevakt hele døgnet, også på hverdager. Legevaktsentral skal være bemannet med sjukepleier og omfatter en rekke digitale tjenester og varslingssystem. Det vil ikke være aktuelt med egen lokal *legevaktsentral* i Øyer, den funksjonen vil forbli ved Lillehammer interkommunale legevakt.

Reiseavstand

Øyer kommune har kort reisetid til legevakt. Dette er en fordel for pasientene. Ringebu kommune er også tilknyttet samme legevaktordning som Øyer, og har som kjent lengre reiseveg til Lillehammer.

Tabell med kjøretid til Lillehammer legevakt fra noen steder i legevaktdistriktet. Kjøretider er hentet fra Google map.

Sted	Kjøretid til legevakt Lillehammer
Tretten	27 minutter
Granrudmoen	18 minutter
Saksumdalen Lillehammer	25 minutter
Svatsum V. Gausdal	50 minutter
Ringebu	47 minutter
Skåbu N.Fron	1 time og 25 minutter

Disse eksemplene viser tydelig at Øyers innbyggere har kort avstand til legevakt per i dag sammenlignet med andre innbyggere i regionen. Avstanden er også kort i et nasjonalt perspektiv. Både Gausdal og Ringebu som er tilknyttet legevakta på Lillehammer på samme måte som Øyer har delvis lenger reiseveg enn innbyggerne i Øyer kommune. Nord-Fron og Sør-Fron kommune er tilknyttet Lillehammer legevakt på natt. Innbyggerne i Skåbu er dermed de innbyggerne i regionen som er tilknyttet Lillehammer interkommunale legevakt med lengst reiseveg. Dette er ment som en illustrasjon for å synliggjøre at reiseavstanden for Øyers innbyggere til legevakt er helt uproblematisk. Avstand er derfor ikke noe godt argument for å etablere egen lokal legevakt.

Bemanning og rekruttering

Å bemanne legevakt lokalt i Øyer vil bli krevende. De økonomiske sidene ved dette er allerede grundig belyst i saksutredningen og omtales derfor ikke her. Likevel er det viktig å være klar over at å drifte legetjeneste i utgangspunktet er ressurskrevende, og at legetjeneste utenom ordinær åpningstid er enda mer krevende. Dette illustreres tydelig ved at hele sju kommuner samarbeider om Lillehammer interkommunale legevakt. Av disse er det bare Fron som har egen lokal legevakt på kveld og helg. At så mange kommuner samarbeider om legevaktstjenesten er uttrykk for hvor ressurskrevende og kompetansekrevene en slik tjeneste er å drifte. En lokal legevakt vil kreve lege og helsesekretær tilstede i tidsrommet fra 08-23 på hverdager og fra 08-23 på helgedager og helligdager. Hvis man deler hver helgedag i to vakter à 7,5 timer vil det gjennomsnittlig være 40 vakter for lege og 40 vakter for helsesekretær per måned. Øyer har per i dag fem fastleger slik at gjennomsnittlig vaktbelastning vil være litt under to vakter i uka. Ved fravær pga. sykdom, kurs, ferie og annet vil dette øke. Nye krav til legevaksleger fra 01.05.2018 innebærer at leger som ikke oppfyller kravene må ha tilgjengelig bakvakt. Dette vil da innebære ytterligere kostnader. Utfordringen er at Øyer allerede er i en krevende rekrutteringssituasjon, og høy legevaktbelastning er direkte hemmende på rekruttering. Legene i Øyer vil dessuten fortsatt måtte gå legevakt på natt på Lillehammer. Dette vil komme i tillegg til vaktene på den lokale legevakta i Øyer. Per i dag har legene ca. 22 legevakter per år. Det tilsvarer under to (1,84) vakter per måned i snitt.

Ved lokal legevakt i Øyer vil legene fortsatt ta sin andel av vaktene på Lillehammer på natt. Disse vaktene tilsvarer en halv vakt per måned. I tillegg kommer vaktene ved den lokale legevakta i Øyer som vil utgjøre åtte vakter per måned per lege. Total vaktbelastning for den enkelte lege i Øyer per måned vil øke fra 1,84 i dag, til 8,5 – altså over en firedobling av vaktbelastningen. Hver lege vil måtte jobbe ca. 4 helligdager og 20 helger per år (både lørdag og søndag). Det er viktig å være klar over at legevaktarbeid kommer som rent tillegg til vanlig full jobb som fastlege. Legene har imidlertid rett på fri dagen etter nattevakt. Vaktarbeidet ved lokal legevakt i Øyer vil for den enkelte lege utgjøre litt under 50% stilling i seg selv. For en fastlege som jobber full stilling vil dermed total arbeidsbelastning med fastlegearbeid, legevakt i Øyer og nattlegevakt på Lillehammer utgjøre ca. 150% jobb, hvorav 50% er kveld, natt og helgearbeid. Slik økt vaktbelastning vil kunne slå uheldig ut for rekrutteringen av leger til Øyer fordi vaktbelastningen for legene her da vil bli langt høyere sammenlignet med Lillehammer, Gausdal og Ringeby. Med en slik vaktbelastning til legene i Øyer få omtrent dobbelt så høy vaktbelastning som legene i Fron. Dersom enkelte leger ikke kan gå vakt pga. ikke oppfylte kompetansekrav, eller ønsker fritak pga. alder (over 60 år) eller helseproblemer vil vaktbelastningen på de gjenværende legene øke tilsvarende. Per i dag er en lege over aldersgrense for legevakt. Hvis man i tillegg må regne med fravær av ulike årsaker vil vaktbelastningen fort kunne øke til over tre vakter per uke, i tillegg til fastlegearbeid. Lillehammer interkommunale legevakt har rundt 60 leger tilknyttet ordningen, slik at man har god kapasitet til å håndtere fravær av ulike årsaker. En lokal legevakt i Øyer vil være langt mer sårbar med bare fem leger. Det er allerede krevende å sikre tilstrekkelig fastlegekapasitet i ferier og høytider. For Øyer sin del er situasjonen litt spesiell ettersom man er en stor turistkommune, og har stor pågang nettopp på de tidene av året hvor de fleste ønsker å ta ut ferie. Det er allerede krevende per i dag å sikre tilstrekkelig fastlegekapasitet på dagtid i disse periodene av året. Å skulle bemanne opp en legevakt i tillegg anses derfor svært krevende.

På grunn av skjerpede krav til leger som skal jobbe legevakt fra 01.05.2018 vil det være urealistisk å basere legevaktdrift på innleie av vikarer. Driften må derfor ta utgangspunkt i de legene man allerede har i kommunen. Det vil være svært utfordrende å sikre slik bemanning, og det er en fare for at det kan virke hemmende på rekruttering, både av at det blir vanskeligere å skaffe nye leger, og i verste fall ved at enkelte leger vurderer å slutte i Øyer.

Kvalitet i tjenesten

Legevakt er en tjeneste med høy risiko, hvor feil avgjørelser kan få store negative konsekvenser. Samtidig er tjenesten uforutsigbar, og både ressurs- og kompetansekrevende. Lillehammer legevakt har nylig flyttet inn i nye lokaler, med moderne utstyr. Hjelpepersonale er spesielt trent i legevaktarbeid, og det er alltid sykepleier til stede, i tillegg til lege. Legevakta er også samlokalisert med Sykehuset Innlandet Lillehammer, med tilgang til spesialfunksjoner ved sjukehuset ved behov. Totalt sett representerer dette derfor et godt akuttmedisinsk tilbud. Det vil ikke være mulig å etablere et tilsvarende legevakttilbud i Øyer. En del pasienter som henvender seg på legevakt trenger videre behandling på sjukehuset, enten i form av innleggelse eller poliklinisk hjelp. For Øyer sin del er pasienter som skader seg i Hafjell en aktuell gruppe. Disse pasientene vil ofte måtte ha avklaring med røntgenbilde og vurdering på kirurgisk poliklinikk. Disse pasientene vil uansett måtte reise til Lillehammer. For disse vil en lokal legevakt i Øyer derfor ikke innebære noen reisebesparelse. Totalt sett vil nok legevakttilbudet forringes for personer i Øyer ved etablering av lokal legevakt.

Akuttmedisinsk beredskap ivaretas også av ambulansetjenesten. Sykehuset Innlandet har ambulansestasjoner bemannet døgnet rundt både på Lillehammer, Segalstad Bru i Gausdal og i Ringeby. Disse har kort responstid til Øyer, og kommunen er derfor godt dekket ved behov for akutt hjelp. En lokal legevakt vil i så måte ikke innebære noen særlig styrket akuttmedisinsk beredskap.

Etter en samlet vurdering vil kommuneoverlegen fraråde at det etableres lokal legevakt i Øyer, og tilrår at man viderefører dagens ordning med tilknytning til Lillehammer interkommunale legevakt.

Anders Brabrand

Kommuneoverlege Øyer, Sør-Fron og Nord-Fron

25.10.2017